

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Μάθημα: **ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Τ.Ε.Ι.**

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: **Πέμπτη, 24 Ιουνίου 2004**

7.30 π.μ. - 10.00 π.μ.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΩΝ ΓΡΑΠΤΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ

Α΄ Γενικές Οδηγίες

1. Δε σημειώνουμε τίποτα στο γραπτό.
2. Γράφουμε στο εξώφυλλο με μπλε πένα.
3. Ο κλασματικός αριθμός είτε στις επιμέρους ερωτήσεις είτε στη συνολική βαθμολογία παραμένει.
4. Αν η απάντηση σε μια ερώτηση παίρνει μηδέν (0), σημειώνουμε στο εξώφυλλο μηδέν (0).
5. Αν η ερώτηση δεν έχει απαντηθεί, σημειώνουμε στο εξώφυλλο παύλα (-).
6. Στο εξώφυλλο βάζουμε τον κωδικό μας αριθμό και τη μονογραφή μας.
7. Αν συμβεί οτιδήποτε κατά τη διόρθωση, επικοινωνούμε με τους υπεύθυνους των εξετάσεων στη Δ.Α.Α.Ε.
8. Η εγγραφή των βαθμών στο εξώφυλλο γίνεται ως εξής:

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. 25 μονάδες	Περιεχόμενο	) Παραγωγή
2. 15 μονάδες	Γλώσσα - Ορθογραφία	) Επικοινωνιακού
3. 10 μονάδες	Δομή	) Λόγου

ΜΕΡΟΣ Β΄

4. 12 μονάδες	(ερώτ. 1)	)	Κείμενο για κατανόηση
5. 8 μονάδες	(ερώτ. 2)	)	
6. 6 μονάδες	(ερώτ. 3)	)	
7. 4 μονάδες	(ερώτ. 4)	)	

ΜΕΡΟΣ Γ΄

8.	10 μονάδες	(ερώτ. 1)	)	
9.	5 μονάδες	(ερώτ. 2α)	)	Γλώσσα
10.	5 μονάδες	(ερώτ. 2β)	)	

Β΄ Οδηγίες διόρθωσης Επικοινωνιακού Λόγου

1. Σύνολο μονάδων : 50 μονάδες
2. Έκταση : 500-650 λέξεις
3. Κατανομή μονάδων σε επιμέρους στοιχεία:

(α) Περιεχόμενο: 25 μονάδες

Ορθότητα και πρωτοτυπία, πληρότητα (κάλυψη), σχέση με το θέμα, επιχειρηματολογία και τεκμηρίωση
Έκταση: λαμβάνεται υπόψη η σοβαρή απόκλιση.

(β) Γλώσσα –Ορθογραφία: 15 μονάδες

Γλώσσα: 10 μονάδες

Ορθοέπεια (σύνταξη, διατύπωση), έκφραση / λεξιλόγιο (ορθότητα, σαφήνεια, ποικιλία), ύφος (ζωντάνια, καταλληλότητα).

Ορθογραφία, στίξη: 5 μονάδες

(γ) Δομή: 10 μονάδες

Διάρθρωση και ιεράρχηση των ιδεών, λογική σύνδεση και αλληλουχία, έμφαση στο κύριο μέρος, δομή της παραγράφου.

ΘΕΜΑ 1

Σε ευρωπαϊκό μαθητικό συνέδριο με θέμα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, καλείσαι, ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας της Κύπρου, να επιστημονικώς σε εισήγησή σου τους κινδύνους που απειλούν το φυσικό περιβάλλον της χώρας σου και να προτείνεις μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

Πρόλογος

- Γενική αναφορά στο οικολογικό πρόβλημα σε παγκόσμια κλίμακα
- Απαραίτητη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Κύριο Θέμα

Επισήμανση των κινδύνων που απειλούν το φυσικό περιβάλλον της Κύπρου:

- Εξάντληση υδάτινων πόρων

- Δασικές πυρκαγιές
- Καταστροφή βιότοπων
- Εξάλειψη ειδών χλωρίδας και πανίδας
- Μόλυνση της ατμόσφαιρας
- Βιομηχανικά και άλλα απόβλητα
- Ανεξέλεγκτη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη
- Ηχορύπανση
-

Μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων:

- Καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης (συμβολή σχολείου, οικογένειας, ΜΜΕ ...)
- Θέσπιση νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος
- Επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες
- Πλήρης εναρμόνιση με τις πρόνοιες του ευρωπαϊκού δικαίου σχετικά με το περιβάλλον
- Δημιουργία κινήτρων για αποκέντρωση και αναζωογόνηση της υπαίθρου
- Οικοδόμηση και χωροταξική διάταξη που να σέβεται το περιβάλλον.
- Ανακύκλωση υλικών, φίλτρα βιολογικού καθαρισμού των αποβλήτων
-

Επίλογος

- Γενικό συμπέρασμα
- Κριτική τοποθέτηση

ΘΕΜΑ 2

Το πέραςμα της Ολυμπιακής φλόγας από όλα τα μήκη και πλάτη της γης προκαλεί ρίγη συγκίνησης και γεννά ελπίδες για ένα καλύτερο αύριο.

Σε δοκίμιό σου για τον ημερήσιο τύπο να δικαιολογήσεις τα πιο πάνω συναισθήματα και να εξηγήσεις πώς το Ολυμπιακό Πνεύμα μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Πρόλογος

- Η εποχή μας ταλανίζεται από προβλήματα: υλισμός, χάσμα μεταξύ φτωχών και πλούσιων χωρών, βία, τρομοκρατία.
- Η Ολυμπιακή φλόγα συμβολίζει το αιώνιο φως της ειρήνης, της συναδέλφωσης και της ελευθερίας των λαών.
- Δικαιολογημένα τα αισθήματα συγκίνησης και ενθουσιασμού με τα οποία η διεθνής κοινότητα υποδέχεται την Ολυμπιακή φλόγα.

Κύριο Θέμα

- Η οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων από την Ελλάδα προσδίδει σ' αυτούς ιδιαίτερη σημασία.
- Προσδοκία για αναβίωση του Ολυμπιακού Πνεύματος
- Προβλήματα σύγχρονης εποχής:
 - Υλισμός – πνευματική αποψίλωση
 - Χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών (ατόμων και λαών)
 - Βία – τρομοκρατία - πόλεμοι
 - Ρατσισμός –φανατισμός –ξενοφοβία
 -
- Βάσιμες ελπίδες για καλύτερευση του κόσμου μας με την αναβίωση του ολυμπιακού ιδεώδους:
 - Ευ αγωνίζεσθαι.
 - Σύμμετρη ανάπτυξη σώματος και πνεύματος (νους υγιής εν σώματι υγιεί, καλός καγαθός)
 - Ευγενής άμιλλα
 - «κότινος» – ανιδιοτέλεια
 - Συναδέλφωση –συνεργασία –αποδοχή της διαφορετικότητας
 - Σύσφιγξη δεσμών μεταξύ ατόμων και λαών
 - Επικράτηση ειρήνης
 -

Επίλογος

- Ολυμπιακή φλόγα, λαμπαδηδρομία, εκεχειρία→ ελπίδα για μόνιμη ειρήνη στον κόσμο

ΘΕΜΑ 3

Είναι αναμφισβήτητο ότι η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος, ενώ συνέβαλε αποφασιστικά στη βελτίωση της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, τον οδήγησε, σε μεγάλο βαθμό, στην εσωτερική υποδούλωση.

Σε άρθρο για το περιοδικό του σχολείου σου να σχολιάσεις την πιο πάνω θέση και να εισηγηθείς τρόπους με τους οποίους οι νέοι, χωρίς να παραβλέπουν τα τεχνολογικά επιτεύγματα, θα παραμείνουν εσωτερικά ελεύθεροι.

Πρόλογος

- Αλματώδης ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας
- Μεγάλη η συμβολή τους στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του ανθρώπου

- Κίνδυνοι που ελλοχεύουν από τη μεγάλη τεχνολογική πρόοδο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την εσωτερική ελευθερία του ανθρώπου.

Κύριο θέμα

- Αναφορά στα επιτεύγματα της τεχνολογίας
 - Αύξηση παραγωγής αγαθών
 - Βελτίωση μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας
 - Επιστημονική ανάπτυξη (ιατρική, βιοτεχνολογία ...)
 - Βελτίωση των όρων διαβίωσης
 - Βελτίωση στους τομείς της Παιδείας και Εκπαίδευσης
 -
- Κίνδυνοι από την αλματώδη ανάπτυξη της Τεχνολογίας
 - Ανάπτυξη όπλων μαζικής καταστροφής
 - Μόλυνση και ρύπανση του περιβάλλοντος
 - Αλλοτρίωση του ανθρώπου, άγχος
 -
- Εσωτερική υποδούλωση
 - Εντατικοί ρυθμοί εργασίας
 - Μηχανοποίηση της ζωής
 - Αύξηση των αναγκών → αίσθημα ανικανοποίητου → αίσθημα κατωτερότητας
 - Απομάκρυνση από τα πνευματικά αγαθά και τις πνευματικές απολαύσεις
 - Αναζήτηση της ευτυχίας με την απόκτηση υλικών αγαθών
 - Ανασφάλειες, φόβοι
 -
- Τρόποι αντιμετώπισης των κινδύνων
 - Σημαντικός ο ρόλος της Παιδείας για τη διαμόρφωση ενός ανθρώπου που θα εκτιμά τα τεχνολογικά επιτεύγματα αλλά θα τρέπεται και προς πνευματικές απολαύσεις.
 - Καλλιέργεια αυτοπειθαρχίας, ολιγάρκειας, λιτότητας
 - Ανάπτυξη κριτικού πνεύματος
 - Δημιουργία ανθρώπινου περιβάλλοντος στις πόλεις και καλλιέργεια σωστών ανθρώπινων σχέσεων
 - Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων για δημιουργική ψυχαγωγία
 - Επωφελής χρήση των επιστημονικών και τεχνολογικών επιτευγμάτων
 -

Επίλογος

Συμπεράσματα, γενικές κρίσεις, σχόλια

ΘΕΜΑ 4

Ο συνεχής βομβαρδισμός από διαφημιστικά μηνύματα προκαλεί πλαστές ανάγκες στο σύγχρονο άνθρωπο και ιδιαίτερα στους νέους.

Σε επιστολή σου στον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού να εκφράσεις τις ανησυχίες σου για το πιο πάνω φαινόμενο και να εισηγηθείς τρόπους για αποτελεσματική αντιμετώπισή του.

Πρόλογος

- Κυριαρχία της διαφήμισης στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου
- Καταλυτική η επίδρασή της στη δημιουργία πλαστών αναγκών και ανάγκη προστασίας των νέων.

Κύριο Θέμα

Περιγραφή του φαινομένου – Ανησυχίες:

- Διαφημιστικές τεχνικές (εικόνα, ήχος, μήνυμα)
- Παραπληροφόρηση, προπαγάνδα, πλύση εγκεφάλου, σύγχυση από τον καταγισμό των διαφημιστικών μηνυμάτων
- Αποπροσανατολισμός
- Διόγκωση ατομικών αναγκών και αύξηση καταναλωτικής μανίας
- Ενίσχυση ωφελιμιστικού πνεύματος και έλλειψη ενδιαφέροντος για ηθικές αξίες
- Δημιουργία εσωτερικού κενού, έλλειψη επικοινωνίας, εμπορευματοποίηση σχέσεων

Τρόποι αντιμετώπισης:

- Θέσπιση νομοθεσίας για έλεγχο των διαφημιστικών μηνυμάτων
- Ρόλος και ευθύνες της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης για την εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας (θεμιτά μέσα και τεχνικές, επιλογή κατάλληλου χρόνου προβολής)
- Έλεγχος διαφημιστικών μηνυμάτων του ημερήσιου και περιοδικού τύπου
-

Επίλογος

Γενικό συμπέρασμα, κρίσεις

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

(Μονάδες 30)

- 1. Να γράψετε με δικά σας λόγια περίληψη του πιο πάνω αποσπάσματος σε 100 -120 λέξεις.**

(Μονάδες 12)

- Η επιτυχία είναι παντοτινό αίτημα του ανθρώπου.
- Ο επιτυχημένος αισθάνεται ασφάλεια και θάρρος απέναντι στους συνανθρώπους του, ενώ ο αποτυχημένος νιώθει ότι όλοι τον εχθρεύονται.
- Η επιτυχία σήμερα δεν έχει ηθικό περιεχόμενο και πνευματική σημασία, αλλά συνδέεται με τα αξιώματα, τις κολακείες και το χρήμα.
- Η σύγχρονη κοινωνία ενδιαφέρεται για το αποτέλεσμα ανεξάρτητα από τα κίνητρα και τα μέσα.
- Η πραγματική επιτυχία προϋποθέτει εσωτερικό ανέβασμα και ήσυχη συνείδηση που απορρέει από τον αγώνα για επιτέλεση του χρέους.

- 2. «Ο πετυχημένος δικαιώνεται έστω κι αν πέρασε πάνω από πτώματα. Γιατί μια κοινωνία, όπως η σημερινή, σε κατάπτωση, δεν ερευνά ποτέ τις αφορμές, τα κίνητρα, τα μέσα. Την ενδιαφέρουν τ' αποτελέσματα. Και η επιτυχία στη ζωή είναι ένα αποτέλεσμα».**

Πώς αντιλαμβάνεστε το νόημα του πιο πάνω αποσπάσματος;

Να αναφέρετε δύο παραδείγματα από τη σύγχρονη πραγματικότητα που το επιβεβαιώνουν.

(Μονάδες 8)

Στη σημερινή εποχή ο άνθρωπος, προκειμένου να πετύχει τους στόχους του, χρησιμοποιεί χωρίς ενδοιασμούς οποιοδήποτε μέσο, θεμιτό ή αθέμιτο, αδιαφορώντας για τον αντίκτυπο της συμπεριφοράς του απέναντι στους άλλους. Η κοινωνία μας αποδέχεται αυτή τη στάση, αφού και η ίδια χαρακτηρίζεται από ωφελιμισμό, ατομικισμό και κρίση αξιών.

Παραδείγματα:

Οικονομική και επαγγελματική επιτυχία, καθώς και κοινωνική καταξίωση ανεξάρτητα από τα κίνητρα και τα μέσα που χρησιμοποιούνται (συγκεκριμένες αναφορές).

- 3. Να εντοπίσετε μέσα από το κείμενο τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πραγματικά επιτυχημένου ανθρώπου και να τα σχολιάσετε, εκφράζοντας και τις δικές σας απόψεις.**

(Μονάδες 6)

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πραγματικά επιτυχημένου ανθρώπου:

- Το εσωτερικό ανέβασμα
- Η πραγματοποίηση του χρέους
- Η αίσθηση ότι δεν αδίκησε κανένα.
- Η προσπάθεια να αγαπήσει όλο τον κόσμο.

Αναμένεται επίσης να σχολιαστεί πως η πραγματική επιτυχία έχει σχέση με την ήρεμη συνείδηση που προέρχεται από την πραγματοποίηση του χρέους.

4. «Κι όμως· στους καιρούς αυτούς που τα φαινόμενα λογαριάζονται περισσότερο από την ουσία των πραγμάτων, η επιτυχία πρέπει αναμφισβήτητα να φαίνεται. Κι όχι μονάχα αυτό· πρέπει να έχει την κοινωνική αναγνώριση κι επισφράγιση. Η κοινωνία πρέπει να εκδηλώσει την ευαρέσκειά της, να προσφέρει αξιώματα και τίτλους, ν' ανοίξει η άρχουσα τάξη τα σαλόνια της για να τον επιβραβεύσει μ' έπαινους και κολακείες. Και πίσω απ' όλα αυτά, να ρεύσει το χρήμα άφθονο και να στεφανώσει με άνεση υλική τον πετυχημένο. Αυτό το απλό, το αισθητό, το βάρβαρο γεγονός, το ζωώδες, αυτό πια λέγεται για τους ανθρώπους της εποχής μας "επιτυχία"».

Να εντοπίσετε δύο τρόπους πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πιο πάνω παράγραφο και να εξηγήσετε πώς αυτοί οι τρόποι εξυπηρετούν τις προθέσεις του.

(Μονάδες 4)

Τρόποι πειθούς:

α) Επίκληση στη λογική

Ο συγγραφέας χρησιμοποιώντας επιχειρήματα επιδιώκει να αποδείξει την επικρατούσα άποψη σχετικά με το περιεχόμενο της επιτυχίας και να ενεργοποιήσει την κριτική διάθεση του αναγνώστη.

β) Επίκληση στο συναίσθημα.

Με τη χρήση συναισθηματικά φορτισμένων λέξεων (π.χ. να ρεύσει το χρήμα άφθονο, βάρβαρο γεγονός, ζωώδες, κτλ.) διεγείρει στο δέκτη αρνητικά συναισθήματα, ώστε να απορρίψει το είδος της επιτυχίας που αποδέχεται η κοινωνία σήμερα.

ΜΕΡΟΣ Γ': ΓΛΩΣΣΑ

(Μονάδες 20)

1. Να χρησιμοποιήσετε σε ξεχωριστές **προτάσεις πέντε** από τις πιο κάτω λέξεις, έτσι ώστε να φαίνεται η σημασία τους:

εναρμονισμένος : προσαρμοσμένος

π.χ. Η νομοθεσία μας πρέπει να είναι εναρμονισμένη με το ευρωπαϊκό δίκαιο.

ηττοπάθεια : η εκ των προτέρων πεποίθηση κάποιου για αρνητική εξέλιξη

π.χ. Η ηττοπάθεια είναι ανασταλτικός παράγοντας για την επιτυχία στη ζωή.

απαισιοδοξία	: η τάση να βλέπει κανείς μόνο τη δυσάρεστη όψη των πραγμάτων, πεσιμισμός π.χ. Οι απανωτές αποτυχίες τού δημιούργησαν έντονο συναίσθημα απαισιοδοξίας.
κολακείες	: λόγοι υπερβολικά επαινετικοί, φιλοφρονήσεις π.χ. Με τις κολακείες του κέρδισε την εύνοια του προϊστάμενου του.
προϋποθέσεις	: όσα εκ των προτέρων θεωρούνται απολύτως αναγκαία, όροι π.χ. Η Κύπρος πληρούσε τις προϋποθέσεις για ένταξή της στην ενωμένη Ευρώπη.
αίσιο	: ευοίωνο, ευνοϊκό π.χ. Οι συνομιλίες είχαν αίσιο τέλος.

(Μονάδες 10)

2. α) Να δώσετε ένα **συνώνυμο** για **πέντε** από τις πιο κάτω λέξεις:

ουσιαστικά	: πραγματικά, βασικά, κύρια, αληθινά
πολύμορφη	: πολυδιάστατη, πολύπλευρη, πολυσχιδής, πολυμερής, ποικιλόμορφη
καταφατική	: θετική, επιβεβαιωτική, συναινετική, επιδοκιμαστική
καίριος	: εύστοχος, καθοριστικός, έγκαιρος, βασικός, αποφασιστικός
να επιβραβεύσει	: να επιδοκιμάσει, να επικροτήσει, να επαινέσει, να εξάρει
να πραγματοποιηθεί	: να υλοποιηθεί, να εφαρμοσθεί, να ολοκληρωθεί, να πραγματοποιηθεί, να συντελεσθεί, να γίνει

(Μονάδες 5)

β) Να δώσετε ένα **αντίθετο** για **πέντε** από τις πιο κάτω λέξεις:

σταθερό	≠ ασταθές, αβέβαιο, μεταβλητό
---------	-------------------------------

απωθεί	≠	ελκύει, προσελκύει, μαγεύει, μαγνητίζει, θέλγει, γοητεύει, σαγηνεύει
μόνιμη	≠	προσωρινή, έκτακτη, μεταβλητή, εφήμερη, πρόσκαιρη, παροδική
δυσπιστία	≠	ευπιστία, αφέλεια, απλοϊκότητα
ευαρέσκεια	≠	δυσαρέσκεια, απαρέσκεια
σπανιότατα	≠	συχνότατα, τακτικότατα

(Μονάδες 5)